

56. Japonya'da Gündelik Yaşamda Karşılaşılan Uyarı Levhaları, Tabelalar ve Posterlerin Sosyo-Kültürel Açından Modernleşmesi Üzerine¹

Ümmühan Sâre USLU²

APA: Uslu, Ü. S. (2024). Japonya'da Gündelik Yaşamda Karşılaşılan Uyarı Levhaları, Tabelalar ve Posterlerin Sosyo-Kültürel Açından Modernleşmesi Üzerine. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (40), 913-936. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1502253>.

Öz

İletişim denince şü üç şey akla gelmektedir; sözlü iletişim, yazılı iletişim ve görsel iletişim. Gündelik yaşamda bildirim ve haberleşme araçları olarak çok çeşitli öğelerle karşılaşılmaktadır. Ancak halkın her gün kullandığı yol, sokak, alışveriş merkezi, park ve okul gibi kamuya açık tüm alanlarda bilgi akışını doğru bir şekilde sağlamayı amaçlayan uyarı levhaları, tabelalar ve posterler, görsel iletişim araçları olarak diğer öğelere nazaran büyük önem taşımaktadır. Toplumu oluşturan bireylerin bir düzen içinde uyumla yaşamayı ve asayişin sağlanması amaçlanıyorsa, ilk olarak halkın görsel veya işitsel imgeler yoluyla yönlendirilmesi, dikkatlerinin bir noktaya çekilmesi esastır. Halk arasında bu da ancak umumi kullanım alanlarında çeşitli tabelalar, uyarı levhaları, posterler ve sesli anonslarla sağlanabilmektedir. Kuralcı bir dünya ülkesi olarak bilinen Japonya, **görselleştirme** ve **sınırlandırma** amacıyla levha, tabela ve poster kültürünün en çok görüldüğü ve çeşitli uygulamalarla hayata geçirildiği ülkelerden biridir. Bu kültür, teknolojik devrin getirdiklerinden de etkilenerek elbette ki zamanla değişime uğramıştır. Bu çalışmada, Japonya'daki gündelik yaşamın olmazsa olmaz bir parçası haline gelen çeşitli görsel imgelerin, sosyo-kültürel değişimi ve modernleşmesi üzerinde durulmaktadır. Görüntü göstergelerinden biri olan ve 2023 yılında yazarın bizzat kendisi tarafından çekilen fotoğraflar araştırmanın nesnel ögesi olarak kullanılmakta, günümüz Japonya'sında karşılaşılan uyarı levhaları, tabelalar ve posterler ayrıntılı bir şekilde incelenerek ele alınmaktadır. Bu sayede Japonya'daki tabela (kanban) kültürünün topluma mesaj verme yoluyla, halkın yönlendirilmesinde ve güvenliğinin sağlanmasında ne kadar önemli bir rol oynadığı, içinde bulunulan zamanın yaşam şartlarına göre nasıl değiştiği ve modernleştiği konusu vurgulanmaktadır. Çalışmada Japonya'nın Saitama ilindeki uyarı levhaları, tabelalar ile posterler içerik ve kullanım amaçlarına göre dörde ayrılmıştır. Hem pandemi dönemi sonrasında hem de teknolojik aletlerin gündelik yaşama etkilerinden dolayı kullanılmaya başlanan yeni uyarı levhaları, tabelalar ve posterlerin bu kategorinin en ilgi çekici öğeleri olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Japonya, gündelik yaşam, uyarı levhaları, tabela ve posterler, modernleşme

¹ **Beyan(Tez/Bildiri):**Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Finansman:Bu araştırmaı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Telif Hakkı & Lisans:Yazarlar dergide yayımlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Kaynak:Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Benzerlik Raporu: Alındı – Turnitin / Ithenticate / İntihal, Oran: %11

EtikŞikayeti:editor@rumelide.com

Makale Türü:Araştırma makalesi, **Makale Kayıt Tarihi:** 05.04.2024-**Kabul Tarihi:** 20.06.2024-**Yayın Tarihi:** 21.06.2024; **DOI:** 10.29000/rumelide.1502253

Hakem Değerlendirmesi: İki Dış Hakem / Çift Tarafı Körleme

² Dr. Öğr. Üyesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü / Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Faculty of Science and Letters, Department of Oriental Languages and Literature, Japanese Language and Literature (Nevşehir, Türkiye), u.sareuslu@nevsehir.edu.tr, **ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0001-8890-3957> **ROR ID:** <https://ror.org/019jds967>, **ISNI:** 0000 0004 0386 1930, **Crossreff Funder ID:** 100019891

Upon the Modernization in Terms of Socio-Cultural of Warning Signs, Signboards and Posters Encountered in Daily Life in Japan³

Abstract

When it comes to communication, these three things have come to our mind: verbal communication, written communication and visual communication. In daily life it is being encountered with a wide variety of factors as notification and communication tools. However, warning signs, signboards and posters that aim to provide the streaming of knowledge appropriately in all public areas such as roads, streets, shopping centres, parks and schools which people use every day have a great importance over the other factors as a visual communication tool. Should it be aimed for individuals who form society to live in a scheme with a harmony and to provide public order, it is, firstly, essential that people are led via visual or aural images, and their attention is drawn to one point. Among people, this, too, has merely been able to be provided in communal utilisation areas by various signboards, warning signs, posters and voice announcements. Japan known as a rule-based world country is one of the countries in which the culture of warning boards, signboards and posters are seen most by the aim of visualisation and restriction, and put into practice with various implementations. This culture, by being influenced by what the technological era has brought as well, has of course gone through the changes in time. It is being urged upon in this study that the socio-cultural changes and modernization of various visual images that have become an indispensable part of daily life in Japan. Photographs, which are one of the visual indicators and taken especially by the author herself in 2023 are used as the objective elements of research, and warning signs, signboards and posters encountered in today's Japan are being discussed by examining them in detail. By these means, it is being emphasised the issue that how important the signboard (kanban) culture in Japan has figured in being led of people and provided of the safety via giving a message to the society, how it has changed and modernised according to the living conditions of current time. In this study warning signs, signboards and posters in Saitama city in Japan are divided into 4 according to their contents and the purpose of usage. It is being considered that the new warning signs, signboards and posters started to be used after both the pandemic period and owing to the effects of technological devices to daily life, are the most fascinated elements of this category.

Keywords: Japan, daily life, warning signs, signboards and posters, modernization

³ **Statement (Thesis / Paper):** It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation process of this study and all the studies utilised are indicated in the bibliography.

Conflict of Interest: No conflict of interest is declared.

Funding: No external funding was used to support this research.

Copyright&Licence: The authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 licence.

Source: It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation of this study and all the studies used are stated in the bibliography.

Similarity Report: Received – Ithenticatge, Rate: 11

Ethics Complaint: editor@rumelide.com

Article Type: Research article, **Article Registration Date:** 05.04.2024-**Acceptance Date:** 20.06.2024-**Publication Date:** 21.06.2024; DOI: 10.29000/rumelide.1502253

Peer Review: Two External Referees / Double Blind

I. Giriş

Bir toplumda o toplumu oluşturan halkın huzur ve güvenliğinin sağlanması, toplum düzeninin bozulmaması için, tüm bireylerin kendi üzerine düşen görevleri tek tek yerine getirmeleri ve buna uygun olarak hareket etmeleri gerekmektedir. Bu hareket birliğinin oluşturulması içinse, gündelik yaşamda umumi hizmet alanlarını kullanan bireylerin potansiyel tehlikelere ve olabileceklere karşı uyarılması veya dikkatlerinin bir noktaya çekilmesi sağlanmalıdır. Umumi hizmet alanlarında bu görevin bir kısmını uyarı levhaları, tabelalar ve posterler gibi önemli toplumsal imgeler üstlenmektedir. Ayrıca, toplumsal yasakların ve kuralların halka bildirilmesi, bunlara uyulması konusunda halkın uyarılması ve yönlendirilmesi için de yine çeşitli semboller ile imgeler kullanılmaktadır. Bu imgeler yıllar yılı, birçok toplumda ihtiyaç olarak görülen alanlarda kullanılmakta olup, sosyo-kültürel içeriklere göre *değişime* uğrayarak *modernleşmeye* başlamışlardır.

Uyarı levhaları, tabelalar ve posterlerin oluşturulma amaçları arasında, topluma çeşitli mesajlar iletme ve toplumsal kurallara uyulması talebiyle halkın bilinçlendirilmesi yer almaktadır. Bu noktadan çıkışla esasen bu uyarı imgeleri, toplumların sahip olduğu ve korumak istediği türlü kurallar doğrultusunda şekillenmektedir. Her ülkede de kendi öz toplumuna ait ayrıca güncel, sosyal ve kültürel özelliklere göre değişen kurallar bütünü mevcuttur. Bu kuralların uygulanmasındaki amaç öncelikle halkın güvenliğidir. Kuralların bir kısmı ise yasaklardan doğmaktadır. Bu bağlamda, dünyadaki tüm ülkelerde gündelik yaşamı kolaylaştırmak için tema olarak *toplumsal kurallar* ön planda tutulmaktadır.

Bu konuda tüm dünya ülkeleri karşılaştırıldığında, Japonya tam bir *kurallar ülkesidir* denilebilir. Toplum düzenini sağlamak ve bu düzeni devam ettirebilmek için, ülke genelinde geçmişten günümüze kadar süregelen kuralcı ve biraz da sert bir yaptırım uygulaması hâkimdir. Ülkenin çeşitli alanlarında bu uygulamalarla sık karşılaşılmaktadır ancak bunların çoğu yoğun biçimde umumi hizmet alanlarında görülmektedir. Bu hizmet alanlarında toplu yaşam kurallarına uyulması yönünde insanları yönlendiren öğelere; yollardaki uyarı levhaları ve posterler, alışveriş merkezlerindeki yönlendirme tabelaları, tren istasyonlarındaki anonslar, dikkat çekici uyarı yazıları ile reklam panoları örnek olarak verilebilir.

Ayrıca Japonya, gün geçtikçe teknolojik gelişmelerin yoğun biçimde hayatın içinde yer aldığı ancak geleneklerinden ve kuralcı yapısından da hiç vazgeçmeyen gelişmiş bir dünya ülkesidir. Bu kuralcı yapısı gereği toplumda yaşayan her bireyden, ortak yaşam alanlarında, kendi üzerine düşeni yapması beklenir ve tüm bireyler bunu yüzyıllardır benimsemiş şekilde toplum düzenini bozmamaya çalışan bir yaşam stiliyle hayata geçirmişlerdir. Muhakkak ki bunun sağlanması için halka belirli konularda, gerek görsel gerek bilişsel olarak bilgiler verilmesi ve halkın toplu yaşam kuralları ile ilgili bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle Japonya'da levha, tabela ve posterler görsel kültürün önemli birer parçalarıdır.

İletişim amacıyla kullanılan her türlü gösterge, görsellerle ve dilde kullanımları ile dile uygulanmaları açısından önem teşkil etmektedir. Çağdaş göstergebilimin⁴ öncü kuramcılarında biri olarak kabul edilen İsviçreli dilbilimci *Ferdinand de Saussure* (1857-1913)⁵ bir dilin toplumla birlikte meydana geldiğini belirterek, bu dilin bir göstergeler dizgesi olduğunu vurgulamıştır. (Köktürk, Eyri 2013:124)

⁴ *Göstergebilim*; iletişim amacıyla kullanılan her türlü gösterge dizgesinin yapısını, işleyişini inceleyen bilim; im bilimi, semiyoloji, ayrıca göstergelerden oluşan sistemleri inceleyen bilim dahı yani semiyotik olarak da tanımlanmaktadır. <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim tarihi 22.03.2024)

⁵ İsviçreli dilbilimci *Ferdinand de Saussure* (1857-1913) ve Amerikalı filozof *Charles Sanders Peirce* (1839-1914) çağdaş göstergebilimin öncü kuramcıları olarak kabul edilmektedirler. (Rifat, 2014:30-32)

İtalyan bilim insanı Eco'ya (1982) göre, gösterge bir şeyin yerine geçtiğinde o şeyin gerçekte var olması önemli değildir, yalnızca sözlü diller değil; fotoğraflar ve çizimler de var olmayan ya da gerçekte orada olmayan nesnelere yalan söyleyerek gösterme olanağına sahiptir. Eco, "gösteren-gösterilen" ikilisi yerine, "anlatım-ic.erik" ikilisini getirmiştir ve göstergeyi bir şeyin yerini anlamlı olarak alan her şey olarak tanımlamıştır. (Aktaran: Çağlar, 2012:26)

Özcan (2007) fotoğrafların görüntü göstergesine en iyi örnekler olduğundan bahsetmiş, bir bakıma gerçek nesneyi yansıtan fotoğraf görüntülerinin konu aldığı gerçek nesnenin kendisi olduğunu belirtmiştir. Ancak bu nesnenin fotoğraf görüntüsü içinde bulunduğu gerçek zaman ve uzamdan soyutlandığını, yani fotoğrafik görüntü ile görüntünün belirttiği nesne arasında benzerlik ilişkisi olduğuna değinmiştir.

Bir iletişim biçimi olarak görülen göstergeler hakkında, Çağlar (2012) ise çalışmasında, yaşamın tüm alanlarında karşımıza çıkan önemli bir alan olduğundan bahsetmiş, iletişimin yoğun şekilde yaşandığı günlük hayatta verici konumdaki taraf üzerinde, mesajların kaynağı konumunda olan göndericinin, kendi hatırlanabilirliğini ve akılda kalıcılığını artırmak için adeta gizli bir dil gibi kullandığı gösterge dilinin önemini vurgulamıştır. Ayrıca, iletişim sağlamada okunaklı göstergelerin gönderilmesinin yerine ve önemine de değinerek, kültürel ikonografinin⁶ bağ kurmada üstlendiği anlamları ele almıştır.

Barthes (2013) 'de kültürel bir bütün olarak görülen Japonya'nın göstergeler dizgesi olduğundan bahsedilmiş ve gündelik yaşamın görsel incelikleri detaylı yazınsal ifadelerle yorumlanmıştır. Barthes (2013), Batılı bir eleştirmen ve göstergebilimci gözüyle Japonya'nın görsel yönlerini analiz etmiş, Doğu'yu ele alış amacının; her ne kadar göze çekici gelseler de başka simgeler, doğa ötesi unsurlar ya da bilgelik değil de simgesel dizgelerin özelliğindeki farklılıklar, çeşitli değişimler ve devrimler olduğunu belirtmiştir.

Kahraman (2016), Japonya'da 2011 senesinde meydana gelen deprem ve tsunami felaketi sonrasında 2012 yılından itibaren Japon toplumunda görülen sosyal değişiklik ve beraberinde sokaklarda, alışveriş merkezlerinde, restoranlarda veya kamu alanlarında kullanılmaya başlanan *yeni tabela ve yazıların* Japonca eğitiminde kullanılabilirliği konusuna değinmiştir. Araştırma üç amaca dayandırılmış, tabelalara zamanın etkisi, tabelalardaki içeriklerden okunan-anlaşılan Japon kültürü ve Japonca eğitiminde ders malzemesi olarak kullanımları konularına açıklık getirilmeye çalışılmıştır. Kısacası, Japonca Modernolojisi başlığı adı altında, tabela yazılarına zaman, kültür ve dil eksenini yönünden bakılmıştır.

Bu çalışmada, Japonya'daki umumi hizmet alanlarında gündelik yaşamda sıklıkla karşılaşılan *uyarı levhaları, tabelalar ile posterler* ele alınarak, göstergelerle iletişim konusuyla yakından alakalı bu imgelerin zamanla toplumdaki kurallara göre sosyo-kültürel olarak değişimleri ve modernleşmeleri üzerinde durulacaktır. Ve bu imgelere hangi kategorilerde daha çok rastlandığını belirtmek de çalışmanın amaçları arasındadır. Bu çalışmanın diğer çalışmalardan ayrılan yönü ise, bu üç terimin farklı içerik ve özelliklere sahip olduğunu açıklamaları ve bunları kullanım amaçlarına göre sınıflandırmasıdır. Araştırma içeriğinde, görseller 2023 yılıyla sınırlandırılmıştır ve Japonya'nın Saitama ilinde yazarın bizzat kendi çektiği fotoğraflar kullanılmıştır. Günümüz Japonya'sında *özellikle uyarı niteliği taşıyan levhalar, tabelalar ve posterler* kaynak olarak incelenmiştir. Ayrıca, kamuya açık

⁶ İkon; Bir programı, veriyi, görüntüyü veya filmi simgeleyen ekran üzerindeki resimcik. İkonografi; İkonların tanıtılması ve açıklanması. <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim tarihi 21.03.2024)

ortak kullanım alanlarında karşılaşılan yeni levha ve tabelalardan da bahsedilerek, bu kültüre yenilik katan öğeler ele alınmıştır.

II. İnceleme

Japon halkı için eski çağlardan beri *zaman* ve *hayat yönetimi* önemli kavramlar olmuş, her geçen gün daha da fazla yenilikle modernliğin kendini gösterdiği tasarım ve teknoloji harikası ürünlerle, gündelik yaşamda hayat akışını daha iyi hâle getirmenin yollarını bulmuşlardır. Bu düşüncelerle başlayan tabela (kanban) kültürü ülkenin genelinde yaygın şekilde görülürken, amaç olarak **görselleştirme** ve **sınırlandırma** prensipleriyle hareket edilmektedir. Japonya *kuralcı bir dünya ülkesi* olması sebebiyle, toplumdaki düzeni sağlamak için hemen hemen her şeyi yazılı hâle getirip, insanların görebilecekleri yerlere asmayı veya yapıştırmayı benimsemiş bir kültüre sahiptir. Yaşanılan devre göre toplumun çeşitli alanlarında ihtiyaçlar doğmuş, bu ihtiyaçlara binaen de gerek tabela, levha, poster ve anons gibi halkın günlük yaşamını kolaylaştıracak, gerekse düzen ve güvenliği sağlayacak sosyal ve kültürel imgeler önem kazanmıştır.

Öncelikle araştırmaya konu olan tabela ve levha sözcüklerinin birbirinden farklı olduğunu belirtmek gerekir. Sözlük tanımlarında řu şekilde verilmiştir. ⁷Tabela; üzerinde tanıtıcı, belirtici bir yazı, açıklama, işaret veya resim bulunan nesne. Levha; bir yere asılmak için yazılmış yazı, tablo şeklinde tanımlanmıştır. Poster ise; duvara asılan büyük boy resim ve bilimsel toplantılarda panolara asılan kısa bildiri olarak belirtilmiştir. Buna istinaden aşağıdaki görseller de tabela, levha ve poster tanımlarına uygun bir biçimde ayrıştırılmıştır.

Bu çalışmada özellikle uyarı levhaları, tabelalar ve posterler üzerinde durulacağı için, araştırmada kullanılacak görseller (fotoğraflar) aşağıdaki başlıklara göre kategorilere ayrılmıştır.

2.1 Umumi Hizmet Alanlarındaki Uyarı Levhaları, Tabelalar ve Posterler

Japonya'da halkın kullandığı kamu alanları içerisinde; alışveriş merkezleri, parklar, tren-metro istasyonları ve vagonlar, yürüyen merdivenler, tuvalet ve lavabolar, otoparklar, tapınaklar, yollar ve yol kenarları, okulların kapı önleri, çöp kutularının çevresi gibi yerler en çok uyarı levhaları, tabelalar ve posterlerin bulunduğu alanlardır. Bu alanlarda, işitsel uyarı amacıyla sözlü olarak anonslar da halkın güvenliğini ve toplumun düzenini sağlamak için kullanılmaktadır. Ancak yoğun ve sık olarak tercih edilen yöntem görselliği de ön planda tutan tabela, levha ve posterlerle *halka bildirme ve halkı uyarma* yöntemidir.

⁷ <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi 03.04.2024)

Görsel 1: Yol Kenarı (Saitama-2023)

Görsel 2: Bina Önü (Saitama-2023)

Görsel 1 (Japoncası) :この先道路が狭い為、徐行をお願いします。

(Kono saki dōro ga semai tame, jokō wo onegai shimasu)⁸

Görsel 1 (Türkçesi) : Biraz ilerde yol daraldığı için yavaşlamanızı rica ediyoruz.

Görsel 2 (Japoncası) : 路上喫煙やめましょう。吸い殻や空き缶などのポイ捨ては禁止です。

(Rojō kitsuen yamemashō. Suigara ya akikan nado no poisute wa kinshi desu)

Görsel 2 (Türkçesi) : Yolda sigara içmeyi bırakalım. İzmarit ve boş teneke kutularının atılması yasaktır.

1. Görselde yolun bu dönemden sonra daralacağı bilgisi verilmekte, yol kenarındaki bu tabela halkı bilgilendirme amaçlı kullanılmaktadır. Görsel 2'de ise o bölgede sigara içilmemesi ile rastgele teneke kutu veya çöp atılmaması konusunda bir uyarı levhasının asılı olduğu görülmektedir.

⁸ Bu çalışmada, Japonca sözcüklerin Türkçede yazılışı (transkripsiyon) için *Hebon-shiki* (Hepburn yöntemi) kullanılmıştır. A, i, u, e, o seslerinin üzerinde bulunan çizgiler o harflerin uzatma simgesidir ve harflerin iki uzatma sesiyle telaffuz edildiğine işaret eder. Örneğin; o sesi için kullanılan uzun ses yazımı ou = ō şeklindedir. Ayrıntılı bilgi için bk. <https://esinesen.com/tag/japonca-transkripsiyon-sorunlari/> (Erişim Tarihi: 06.06.2024)

Görsel 3: Yürüyen Merdiven Önü(Saitama-2023) **Görsel 4:** Apartman Girişi(Saitama-2023)

Görsel 3 (Japoncası) : 歩かない。エスカレーターでは2列に並んで乗りましょう。

(Arukanai. Esukarētā dewa niretsu ni narande norimashō)

Görsel 3 (Türkçesi) : Yürümeyin. Yürüyen merdivene 2 sıra halinde dizilip binelim.

Görsel 4 (Japoncası) : 植込みの中に入っははいけません。(Uekomi no naka ni haitte wa ikemasen)

Görsel 4 (Türkçesi) : Çalılıkların içine girmeyin.

Halkın gündelik yaşamda sıklıkla kullandığı yürüyen merdivenler gibi umumi hizmet alanlarında, insanların doğru yönlendirilmesi amacıyla görsel 3'teki tarzda bilgilendirme ve uyarı niteliğinde iki amaca da uygun olarak kullanılan yer posterleri de bulunmaktadır. Apartman girişi önündeki çalılıklara girilmemesi yönünde bir uyarı cümlesi içeren, olası bir tehlikeyi işaret eden ve yine görselle birlikte yazı ile de dikkat çekilmek istenen uyarı tabelası görsel 4'te verilmiştir.

Görsel 5: Yol Kenarı (Saitama-2023)

Görsel 5 (Japoncası) : 歩行者用道路。車両進入禁止。15:00～翌朝9:00まで。

(Hokōshayō dōro. Sharyō shinnyū kinshi. 15:00 kara yokuasa 9:00 made)

Görsel 5 (Türkçesi) : Yaya yolu. Araç girişi yasaktır. 15:00'dan ertesi sabah 9:00'a kadar.

Yolun yayalara hangi saatlerde açık olduğu bilgisini veren ayrıntılı bir yol kenarı tabelası olarak görsel 5'te görüldüğü üzere, uyarıcı renkler ve büyük puntolarla dikkat çekilmek istenen konu kısaca belirtilmiştir. Diğer tabelalardan farkı rakam içeren ifadelerin de içerikte yer almasıdır.

Görsel 6: Metro İstasyonu (Saitama-2023)

Görsel 6 (Japoncası) : エスカレーターでは立ち止まろう!!! 全国初!! 条例化。埼玉県から始めよう。令和3年10月1日から施行。

(Esukarçtā dewa tachitomarō. Zenkokuhatsu. Jōreika. Saitamaken kara hajimeyō. 9Reiwa 3 nen 10 gatsu 1 nichi kara shikō)

Görsel 6 (Türkçesi) : Yürüyen merdivende ayakta durun. Tüm ülkede bir ilk. Yasalaştırma. Saitama Eyaletinden başlayalım. 1 Ekim 2021 tarihinden itibaren uygulama.

Metro istasyonu içindeki yürüyen merdivenin yakınında bulunan duvardaki bu posterle, yürüyen merdivenlerde ayakta durarak beklemeleri ve yürüyerek ya da koşarak merdivenleri kullanmamaları gerektiği konusunda halkı uyarmak amaçlanmıştır. Ayrıca ülke genelinde ilk defa yapılan bir uygulamanın bilgisi de verilmiştir.

Görsel 7: Tren İçi Reklam Panosu (Saitama-2023)

Görsel 7 (Japoncası) :優先席付近では、混雑時には携帯電話の電源をお切りください。

(Yūsenseki fukin dewa, konzatsuji niwa keitaidenwa no dengen wo okiri kudasai)

Görsel 7 (Türkçesi) : Lütfen öncelikli koltukların yakınında, kalabalık olduğu zamanlarda cep telefonunuzu kapatın.

7. Görsel ise tren içerisindeki yolcuları rahatsız etmemek için cep telefonlarının kapatılması ya da titreşime alınması, ayrıca sesli telefon görüşmelerinin yapılmaması uyarısını içeren posterlere örnek olarak verilebilir. Posterler; tabela ve levhalara göre panolara asılan kısa bildirimler oldukları için, yazının az, resimlerin daha büyük oranlarda yer kapladığı görsellerdir.

2.2 Pandemi Dönemindeki Uyarı Levhaları, Tabelalar ve Posterler

2019 yılından itibaren tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 Pandemisi sürecinde, insanların daha güvenli ortamlarda ve sağlıklı hayatlarını devam ettirebilmelerini sağlamak için, her ülke kendi çapında önlemler almaya çalışmıştır. Japonya da bu süreçte insan sağlığına en çok önem veren ülkeler arasında olmakla birlikte, günlük yaşamda belirli sınırlar getirerek tüm Japon halkını bu konuda bilinçlendirmeyi amaç edinmiştir. Toplu kullanım alanlarında, Covid Pandemisi'ne yönelik önlem alınması amacıyla

⁹ (令和3) Reiwa 3 yılı Japon takvimine göre 2021 yılına denk gelmektedir.

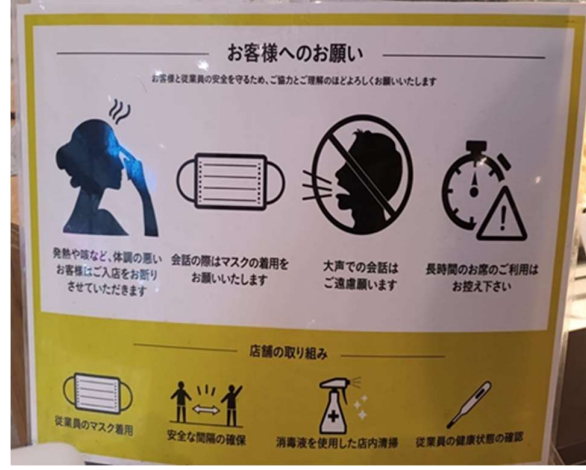
2019 yılından sonra rastlanan uyarı levhaları, tabelalar ve posterlerin içeriğinde de değişiklikler görülmeye başlamıştır. Aşağıdaki görsellerin hepsi pandemi süreciyle ortak kamu alanlarında kullanılmaya başlanmış, 2023 yılında pandeminin giderek azalmasına rağmen hâlen bu uyarı levhaları, tabelalar ve posterlerin belirli alanlarda kullanılmaya devam edildiği gözlemlenmiştir. Görsel 8, bir mağaza girişindeki Covid tedbiri açısından fotoğraflarla desteklenen önlem uyarısı tabelası niteliğindedir.

Görsel 8: Mağaza Girişi (Saitama-2023)

Görsel 8 (Japoncası) : お客さまへご協力のお願い。ご入店の際は、以下の感染予防にご協力ください。
(Okyakusama he gokyōryoku no onegai. Gonyūten no sai wa, ika no kansenyobō ni gokyōryoku kudasai)
マスクの着用・手指のアルコール消毒・(発熱体調不良)ご来店はお控えください・ソーシャルディスタンス (Masuku no chakuyō, shushi no arukōru shōdoku, (hatsunetsu taichō furyō) go raiten wa o hikae kudasai, sōsharudisutansu)

Görsel 8 (Türkçesi) : Misafirlerimizden iş birliği ricası. Mağazamıza geleceğiniz zaman, aşağıdaki enfeksiyon önleme konularında bizimle iş birliği yapın lütfen. Maske kullanımı, ellerin alkolle dezenfektanı, ateş ve kendini iyi hissetmeme durumunda mağazamıza gelmekten kaçınm lütfen, sosyal mesafe.

Görsel 9: Restoran Giriş (Saitama-2023)

Görsel 9 (Japoncası) : お客様へのお願い。発熱や咳など、体調の悪いお客様はご来店をお断りさせていただきます。会話の際はマスクの着用をお願いいたします。大声での会話はご遠慮願います。長時間のお席のご利用はお控え下さい。

(Okyakusama he no onegai. Hatsunetsu ya seki nado, taichō no warui okyakusama wa go nyūten wo okotowari sasete itadakimasu. Kaiwa no sai wa masuku no chakuyō wo onegai itashimasu. Ōgoe de no kaiwa wa goenryo negaimasu. Chōjikan no oseki no goriyō wa ohikae kudasai)

Görsel 9 (Türkçesi) : Müşterilerimizden ricamızdır. Ateş veya öksürük gibi nedenlerle kendilerini iyi hissetmeyen müşterilerin girişine izin verilmeyecektir. Konuşurken maske takmanızı rica ediyoruz. Yüksek sesle konuşmaktan kaçınmanızı diliyoruz. Lütfen koltuğunuzu uzun süre kullanmaktan kaçınm.

Restoran kasası girişinde karşılaşılan 9. görselle maske kullanımı, sosyal mesafe, el hijyeni ve ateş yüksekliğini teyit gibi konularda levha kullanılarak halkın uyarılması sağlanmaya çalışılmış, bir nebze restoran giriş kuralları özelliğinde müşterilere gerekli uyarıların iletilmesi amaçlanmıştır.

Görsel 10: Kütüphane Girişi (Saitama-2023) **Görsel 11:** Kütüphane İçi (Saitama-2023)

Görsel 10 (Japoncası) : 図書館は飲食禁止です。水分補給は図書館入口にあるソファでお願いします。

(Toshokan wa inshoku kinshidesu. Suibun hokyū wa toshokan iriguchi ni aru sofā de onegai shimasu)

Görsel 10 (Türkçesi) : Kütüphanede yemek ve içmek yasaktır. Sıvı tüketiminin kütüphane girişindeki kanepede yapılmasını rica ediyoruz.

Görsel 11 (Japoncası) : 利用できません。感染拡大防止のために座席間隔をあけております。

(Riyō dekimasen. Kansen kakudai bōshi no tame ni zaseki kankaku o akete orimasu)

Görsel 11 (Türkçesi) : Kullanamazsınız. Enfeksiyonun yayılmasını önlemek için koltuklar aralıktır.

Yine 10. görselde kütüphane içerisinde yeme-içmenin yasak olduğu uyarısı yapılmış, su bile içilecekse kütüphane girişinde bulunan bir kanepeye oturularak içilmesi ricasında bulunulmuştur. Görsel 11'deki posterle salgının yayılmasını engellemek amacıyla oturulan koltuklarda birer boşluk bırakılması, yani sosyal mesafe kurallarına uyulması istenmektedir.

Görsel 12: Tapınak Bahçesi (Saitama-2023)

Görsel 12 (Japoncası) : 感染予防のため柄杓の使用を取りやめております。手をすすぐのみでご協力願います。離れてお並びください。マスク着用。静かに参拝。

(Kansen yobō no tame hishaku no shiyō wo toriyamete orimasu. Te wo susugu nomi de gokyōryoku negaimasu. Hanarete onarabi kudasai. Masuku chakuyō. Shizuka ni sanpai)

Görsel 12 (Türkçesi) : Enfeksiyonu önlemek için kepçe kullanımına son verdik. Sadece ellerinizi yıkamanızı ve bu konuda iş birliğinizi rica ediyoruz. Lütfen birbirinizden ayrılarak sıralanın. Maske takın. Sessizce dua edin.

Tapınak bahçesi açık alan olmasına rağmen, yine aynı şekilde maske takma zorunluluğu ve sosyal mesafeye uyulması ayrıca sessiz bir şekilde dua edilmesi gerektiği uyarısı bu tabela ile yapılmaktadır. Tabela içeriğinde su kepçesinin kullanımının yapılmaması ve sadece el yıkanması ricası büyük puntolu harflerle yazılarak halkın bu konudaki iş birliği talep edilmektedir.

Görsel 13: Park Bahçesi (Saitama-2023)

Görsel 13 (Japoncası) : 県民の皆さまへ。新型コロナ感染再拡大！会話時はマスク着用。3密回避。

ワクチン接種にご協力を！

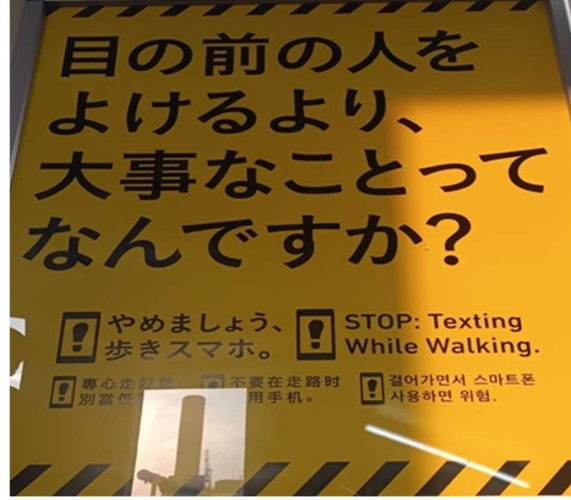
(Kenmin no minasama he. Shingata korona kansen sai kakudai! Kaiwa-ji wa masuku chakuyō. 3 Mitsu kaihi. Wakuchin sesshu ni gokyōryoku wo!)

Görsel 13 (Türkçesi) : Eyaletimizin tüm vatandaşlarına. Yeni koronavirüs enfeksiyonunda yeniden yayılma! Konuşurken maske takın. 3 kapalı-yakın ortamdan kaçının. Aşı olmada iş birliğinizi diliyoruz!

Bir oyun parkı bahçesinde duvarda asılı olan görsel 13'deki bu posterde ise, halk yeni tip korona virüsün yayılması konusunda uyarılmış, içerikte karşılıklı diyalog halindeyken maske takılması gerektiği ve koronavirüs aşlarının yaptırılması hususunda iş birliği ricasında bulunulmuştur.

2.3 Yabancı Dillerin Kullanıldığı Uyarı Levhaları, Tabelalar ve Posterler

Dünya genelinde ortak dil olarak kabul edilen ve hemen hemen her ülkede o ülkenin ana dili dışında ilk olarak kullanılan yabancı dil İngilizcedir. İngilizce kullanımıyla bu dili bilen, yurtdışından gelen tüm yabancı turistlerin çeşitli ülkeleri ziyaretleri sırasında, ülke içinde doğru yönlendirilmeleri ve sıkıntı çekmemeleri sağlanmaya çalışılmaktadır. Japonya'da İngilizce'ye, Çince ve Korece'ye oranla daha çok rastlanmaktadır fakat halka açık tüm mekânlarda bulunan her levha, tabela ve posterde yabancı dil olarak sadece İngilizce kullanılmadığı görülmektedir. Türkiye'ye Suriyeli mültecilerin yerleşmesiyle tabela ve levhalarda görülen Arapça yazımların arttığı gözlemlenirken, Japonya'nın bu konuda coğrafi olarak kendine yakın ülkeler olmasına rağmen Çince ve Korece'yi pek kullanmadığı görülmüştür. Bu durum, Japonya'nın biraz da milliyetçi bir tavır sergilediğini göstermektedir.

Görsel 14: Tren İstasyonu (Saitama-2023)

Görsel 14 (Japoncası) :目の前の人をよけるより、大事なことってなんですか? やめましょう、歩きスマホ。

(Me no mae no hito wo yokeru yori, daijina kototte nan desu ka? Yamemashō, aruki sumaho)

Görsel 14 (Türkçesi) : Önünüzdeki kişiden kaçmaktan daha önemli ne olabilir? Yürürken akıllı telefonunuzu kullanmayı bırakın.

Metro istasyonunda çekilmiş olan 14. görseldeki uyarı posterinde İngilizce dışında, Çince ve Korece yazılar da göze çarpmakta, yürüyerek cep telefonu kullanılmaması gerektiği uyarısı yapılmaktadır. Ancak, bu türde üç yabancı dil kodunu içeren uyarı levhalarının, tabelaların ve posterlerin sayısının, Japoncanın yanı sıra İngilizce ile birlikte kullanılan uyarı levhaları, tabelalar ve posterlere göre bir hayli az olduğu gözlemlenmiştir.

Görsel 15: İlkokul Kapısı Önü (Saitama-2023) **Görsel 16:** Otopark Önü (Saitama-2023)

Görsel 15 (Japoncası) : 緊急避難場所。洪水。崖崩れ。避難所。

(Kinkyū hinan basho. Kōzui. Gakekuzure. Hinanjo)

Görsel 15 (Türkçesi) : Acil sığınma alanı. Sel. Heyelan. Barınak.

Görsel 16 (Japoncası) : ポイ捨て禁止。県の条例でゴミの投棄は禁止されています。防犯カメラ録画中

(Poisute kinshi. Ken no jōretsu de gomi no tōki wa kinshi sarete imasu. Bōhan kamera rokuga-chū)

Görsel 16 (Türkçesi) : Çöp atmak yasaktır. Eyaletin kararıyla çöp atmak yasaklanmıştır. Güvenlik kamerası kayıttadır.

Görsel 15 ve 16 'da İngilizceye ek olarak yine Çince ve Korece uyarı ifadeleri yer almaktadır. İlkokul kapısı önündeki bu tabela meydana gelebilecek herhangi bir doğal afet sırasında acil sığınma alanını işaret ederken, otopark önündeki bu levha ise o bölgeye çöp atılmasının yasak olduğu ve kameranın kayıt altına aldığı uyarısında bulunmaktadır.

Görsel 17: Avm Girişi (Saitama-2023)

Görsel 18: İstasyon Platformu (Saitama-2023)

Görsel 17 (Japoncası) : 禁煙。火気厳禁。危険物品持込厳禁。

(Kin'en. Kaki genkin. Kiken buppin mochikomi genkin)

Görsel 17 (Türkçesi) : Sigara içmek yasaktır. Ateş yakılmaz. Tehlikeli maddelerin taşınması kesinlikle yasaktır.

Görsel 18 (Japoncası) : 禁煙。電子タバコ等につきましてもご利用はご遠慮いただいております。

(Kin'en. Denshi tabako nado ni tsukimashite mo goriyō wa goenryo itadaite orimasu)

Görsel 18 (Türkçesi) : Sigara içmek yasaktır. Elektronik sigara vb. kullanmaktan kaçının.

Sadece Japonca ve İngilizce dil kodlarının görüldüğü bu iki (17-18) görselde bulunan o bölgede sigara içme yaşağının olduğu, 17. görselde ise ayrıca yanıcı veya tehlikeli maddelerle alışveriş merkezine girişin yasak olduğu uyarısı yapılmaktadır. Alışveriş merkezinin girişindeki duvarda asılı olan uyarı imgeleri bir levha üzerine yazılmışken, tren istasyonu platformunda bir direk üzerine yapıştırılmış olan uyarı imgesi ise bir posterdir.

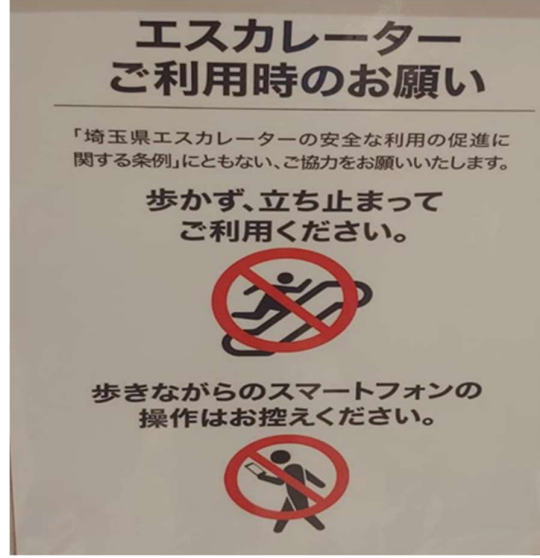
2.4 Toplumsal Kurallardan Gelen Uyarı Levhaları, Tabelalar ve Posterler

Japonya'da yaklaşık olarak 14-15 yıl öncesine kadar insanlar, trenlerde ya kitap okur ya da uyurlardı.¹⁰ 2007 yılında akıllı cep telefonlarının piyasaya çıkmasıyla, hem trenlerdeki kitap okuyan kişi sayısı azaldı hem de halkın akıllı cep telefonu kullanımı sırasında güvenliğini sağlamak için çeşitli uyarı levhaları, tabelalar ve posterler görülmeye başladı. Her geçen yıl ülkede teknolojik gelişmelerin yaşanması ve bu alanda kullanılan ürünlerin de etkisiyle halkın tehlikelere karşı uyarılması şart

¹⁰ 2008-2015 yılları arasında Japonya'da bulunan yazarın şahsi görüşüdür.

¹¹ Bu bilgiler aşağıdaki Japonca web sitesinden alınmıştır.
<https://smahospital.jp/column/recommend/knowledge/101681/> (Erişim Tarihi: 08.04.2024)

olmuştur. Bu duruma paralel olarak, halkın güvenlik açısından uyarılması amacıyla hazırlanmış uyarı imgeleri de devre ve zamana göre değişiklikler göstermeye başlamış, modern bir yapıya bürünmüştür.

Görsel 19 : Yürüyen Merdiven Yanındaki Stant (Saitama-2023)

Görsel 19 (Japoncası) : エスカレーターご利用時のお願い。「埼玉県エスカレーターの安全な利用の促進に関する条例」にともない、ご協力をお願いいたします。歩かず立ち止まってご利用ください。歩きながらのスマートフォンの操作はお控えください。

(Esukarçtā goriyō-ji no onegai. 'Saitamaken esukarçtā no anzenna riyō no sokushin ni kansuru jōrei'ni tomonai, gokyōryoku wo onegai itashimasu. Arukazu tachidomatte goriyō kudasai. Arukinagara no sumātofon no sōsa wa ohikae kudasai)

Görsel 19 (Türkçesi) : Yürüyen merdiven kullanımında ricamız. "Saitama Eyaleti Yürüyen Merdivenlerin Güvenli Kullanım Teşviki Hakkındaki Yönetmelik" uyarınca iş birliğinizi rica ediyoruz. Lütfen durup yürümeden kullanın. Lütfen yürürken akıllı telefonunuzla işlem yapmaktan kaçının.

Görsel 19'daki imgede yürüyerek cep telefonu kullanılmaması gerektiğini belirten ve uyulması gereken bir kuraldan dolayı üretilmiş bir uyarı levhası görülmektedir. Bunun gibi halkın kullanımına açık yerlerde, kurallardan gelen daha pek çok uyarı levhası, tabela ve poster göze çarpmakta, teknolojik çağın getirdikleri ile doğru orantılı olarak ihtiyaç duyulan durumlarda kullanım gerekliliği doğmaktadır. Ayrıca alışveriş merkezleri ve metro istasyonlarındaki yürüyen merdiven önlerinde de aynı şekilde yürüyerek akıllı cep telefon kullanımının tehlikeli ve yasak olduğunu belirten uyarılara sıklıkla rastlanmaktadır. Yürüyen merdiven kullanan kişilerin koşmaması ve yürümeden merdivende ayakta durarak beklemesi uyarısı da yine bu görsele imge olarak yerleştirilmiştir.

Görsel 20 : Yürüyen Merdiven Yanındaki Demir Parmaklıklar (Saitama-2023)

Görsel 20 (Japoncası) :ご利用の際は必ず黄色い線の内側にお乗りください。注意。危険。

(Goriyō no sai wa kanarazu kiroi sen no uchigawa ni onori kudasai. Chūi. Kiken)

Görsel 20 (Türkçesi) : Lütfen kullanacağınız zaman sarı çizginin iç kısmına binin. Dikkat. Tehlikeli.

Bir mağaza içindeki yürüyen merdivenin biniş kısmında yer alan bu uyarı levhası ise, çocuklu aileleri tehlikelere karşı uyarırken, meydana gelebilecek olası kazalara dikkat çekerek halkı detaylı bir şekilde bilgilendirmektedir. Japon toplumunda halkın sağlıkla, güvenle ve huzur içinde yaşamasının sağlanması için bu tarz uyarıcı imgelere uzun yıllardan beri alışık olduklarını söyleyebiliriz. Bu nedenle, Japon halkı tehlikeli bir durum oluşturabilecek herhangi bir sebepten dolayı uyarılmamaları durumunda, aksine uyarı levhaları ya da tabelaların olmamasından dolayı bu kazaların başlarına geldiğine ve ilk sorumluluğun yetkili kişilerin olduğuna inanan bir millettir.

Üstelik Japon toplumunda eskiden beri çevredeki insanlara rahatsızlık vermeden yaşamaya çalışma kültürünün olması sebebiyle, umumi hizmet alanlarında buna özellikle dikkat edilmesi hususunda bir bakış açısı hâkimdir. 20. görseldeki levha, yürüyen merdivenden asılmak, bebek arabasıyla yürüyen merdivene binmek gibi tehlikeli davranışların başka insanlara rahatsızlık vereceği düşüncesinden kaynaklanan uyarma isteğinden dolayı yerleştirilmiştir. Bu tür uyarı ve yasak imgelerini içeren levha, tabela ve posterlerin, halka mesaj vermek ve azami surette kurallara uyulmasını sağlamak adına gündelik yaşamda hemen hemen her yerde görülmesi toplumsal normların ne derecede önemsendiğini göstermektedir.

Görsel 21 : Yol Kenarındaki Ayaklı Sigara Küllüğü (Saitama-2023)

Görsel 21 (Japoncası) :スタンド灰皿。火を消さないで入れるのは煙をふやす行為だ。あなたが気づけばマナーは変わる。(Sutando haizara. Hi wo kesanaide ireru no wa kemuri o fuyasu kōida. Anata ga kizukeba manā wa kawaru)

Görsel 21 (Türkçesi) : Ayaklı kül tablası. Ateşi söndürmeden içine atmak dumanı arttıran bir eylemdir. Sen dikkat edersen görgü kuralları değişir.

Japonya’da açık alan dâhi olsa her yerde sigara içilmesine izin verilmemektedir. Çevredeki insanlara rahatsızlık vermeme kültürünün etkisiyle de yol kenarında bulunan ayaklı küllüklerin etrafında durarak sigara içilmesi beklenmektedir. Yukarıdaki görselde de bu kurala uyulması konusunda ayaklı küllüğe uyarı posterini yapıştırılmıştır. Posterin içeriğinde ise halka olumlu sosyal bir mesaj vermesi adına ‘Sen dikkat edersen görgü kuralları değişir’ ifadesi yazmaktadır.

Görsel 22 : Gölet Etrafı (Fujikawaguchi-komachi-2023) ¹²

Görsel 22 (Japoncası) : ドローン飛行・撮影禁止区域。(Dorōn hikō, satsuei kinshi kuiki)

Görsel 22 (Türkçesi) : Uçangöz uçuşu ve fotoğraf çekiminin yasak olduğu bölge.

Görsel 22'de son 5-6 yıldır dünya genelinde sıklıkla kullanılan insansız hava aracı Drone¹³ kullanımı ile ilgili bir uyarı levhası bulunmaktadır. Bu tür uyarı levhaları değişen çağ özelliklerini yansıtan en önemli ve dikkat çekici örnekler olarak karşımıza çıkmaktadır. Modernleşmenin bir göstergesi olarak da kabul edilebilir.

Görsel 23 : Tapınak Girişi Önü (Saitama-2023)

¹² Çalışmada sadece bu görsel Saitama ili dışındaki bir bölgede çekilmiştir.

¹³ İngilizce – Türkçe internet sözlüğü Tureng'de Drone kelimesinin karşılığı " Uçangöz " olarak verilmiştir.
<https://tureng.com/tr/turkce-ingilizce/drone>

Görsel 23 (Japoncası) : 自転車乗り入れ禁止。ここより犬の散歩禁止。

(Jitensha noriire kinshi. Koko yori inu no sanpo kinshi)

Görsel 23 (Türkçesi) : Bisiklete binmek ve bisikletle giriş yasaktır. Bu kısımdan itibaren köpeklerin gezdirilmesi yasaktır.

Tapınaklar kutsal mekânlar olarak Japonya'da halkın sıklıkla ziyaret ettiği umumi kullanım alanlarının başında gelmektedir. Japon kültüründe kutsal mekânlara ve insanlara saygı çok önemli olmakla birlikte, büyük küçük herkesin hassasiyet gösterdiği konular arasında yer almaktadır. Buna bağlı olarak da halktan tapınak ziyareti sırasında sessizliği ve huzuru bozacak davranışlardan kaçınılması istenmektedir. 23. görselde tapınak kapısı önüne, içeri köpekle ve bisikletle girilmesinin yasak olduğunu belirten uyarıcı nitelikte yazılı tahta tabelalar ve yanlarına içerikle ilgili imgeler yerleştirilmiştir.

Görsel iletişimi, dil kodları içeren ve dil kodları içermeyen iletişim biçimi olarak ikiye ayırabiliriz. Çalışmadaki tüm görseller, resimlerle birlikte yazıların da yer alması sebebiyle dil kodu içeren görseller kategorisine girmektedir. Görsel 23'te yazılı tabelaların yanlarına yerleştirilen köpek ve bisiklet giremez imgeleri dil kodları içermeyen görsel iletişim öğelerine örnek olarak verilebilir.

III. Umumi Hizmet Alanlarındaki Yeni Levha ve Tabelalar

Gösterge bir anlamda nesnenin derinlerinde yatan anlam demektir. Ve her toplumun kendine özgü oluşturduğu göstergeler dizgesi kültürel kodlar içerir. Bu bağlamda, çağın yeniliklerini sürekli takip ederek her geçen gün modern yaşamın tüm getirilerini halka sunan Japonya, günlük yaşamın önemli bir parçası olan görsel iletişimde de gelişmiş bir dünya ülkesidir.

Japonya'daki ortak kullanım alanlarında sadece uyarı tabelaları değil, yönlendirme amaçlı kullanılan çok çeşitli modern görselli yeni tabelalar da dikkat çekmektedir. Yine 2023 yılında yazar tarafından çekilmiş 24. görsel, büyük bir alışveriş merkezinin tuvalet girişinde tavanda asılı olan bir yönlendirme tabelasıdır. *Pudra odası* imge olarak *ruj sembolü* ile belirtilmiştir. Kadın-erkek tuvaletinin sembolü eskiden beri kullanılan klasik bir semboldür fakat Japonca olarak altında yazan ifade *makyaj odası* anlamına gelmektedir. İngilizce çevirisinde ise *tuvalet* yazmaktadır.

Görsel 24 : Alışveriş Merkezi Tuvaleti (Saitama-2023)

Görsel 24 (Japoncası) : パウダールーム。化粧室。(Paudā rūmu. Keshōshitsu)

Görsel 24 (Türkçesi) : Pudra odası. Makyaj odası.

Görsel 25 : Alışveriş Merkezi Tuvaleti (Saitama-2023)

Görsel 25 (Japoncası) : 紳士化粧室。【お客様へ】安全点検のため社員が入室する場合がございます。ご了承下さい。

(Shinshi keshōshutsu. "Okyakusama he" anzen tenken no tame shain ga nyūshitsu suru baai ga gozaimasu. Goryōshō kudasai)

Görsel 25 (Türkçesi) : Erkek makyaj odası. Misafirlerimize. Çalışanların güvenlik denetimi için odaya gireceği durumlar olabilir. Lütfen anlayış gösteriniz.

Görsel 25 ise yine bir alışveriş merkezinin tuvalet girişinde duvara yapıştırılmış bir levha şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Normalde bebek veya çocukların anneleriyle birlikte tuvaleti ya da bakım odasını kullanmaları beklenirken, bu levhayla babaların da kullanabileceği şeklinde bir yönlendirme yapılmıştır.

Görsel 26 : Alışveriş Merkezi Tuvaleti (Saitama-2023)

Görsel 26 (Japoncası) : 男女共用トイレ。このトイレは男女共用利用や付き添い者と共に利用できます。(Danjo kyōyō toire. Kono toire wa danjo kyōyō riyō ya tsukisoisha to tomoni riyō dekimasu)

Görsel 26 (Türkçesi) : Unisex tuvalet.¹⁴ Bu tuvalet unisex olup refakatçi ile birlikte kullanabilirsiniz.

Çoğu kamu alanlarında tuvaletler kadın ve erkek tuvaleti olarak ayrılırken, bu görselde kadın ve erkeklerin ortak kullanımına uygun olan yani unisex tuvaletlerin kullanılmaya başlandığı görülmektedir. Bu tür levhalar ise çeşitli yönlendirme bilgilerini içeren görsellerle desteklenerek, sosyo-kültürel yönden toplumun değişimini ve modernleşmesini gösterir niteliktedir.

IV. Sonuç

Japonya'da günlük hayatta görsellik karşılıklı iletişim kurmada en etkili ve en kısa yollardan biri olarak kabul edilebilir. Sözlü iletişim, yazılı iletişim ve görsel iletişim olarak üçe ayrılan iletişim türleri bildirim ve haberleşme araçları olarak kullanılmaktadır. Halkın olası tehlikelere karşı uyarılması veya toplumdaki yasaklara uyulması konularında levha, tabela ve poster kültürü önemli bir yere sahiptir. Özellikle **görselleştirme** ve **sınırlandırma** amacıyla çok çeşitli umumi hizmet alanlarında bu uyarı imgeleri olmazsa olmaz öğeler olarak var olmaktadır. Toplum düzenini korumak ve asayişini sürekli sağlamak birincil amaçtır. Gündelik hayatta halkın doğru yönlendirilmesi de büyük önem taşımakta, yaşamın getirdiği gerekliliklere istinaden uyarı levhaları, tabelalar ve posterlere ihtiyaç duyulmakta ve bunlar zamanla değişime uğrayarak modernleşme eğilimi göstermektedir.

Araştırmanın görsel materyali olan bu üç öge yani "levha, tabela ve poster" terimsel olarak farklı sözcükler olmakta birlikte, içerik ve kullanım alanlarına göre çeşitli özellikler sergilemektedir. Her uyarı ifadesini içeren imgeye uyarı levhası, tabelası ya da posterini diyememekteyiz.

Bu çalışmada, 2023 yılı başlarından itibaren Japonya'nın Saitama ilinde incelenen uyarı levhaları, tabelalar ve posterler içerik ile kullanım amaçları yönünden aşağıdaki kategorilere ayrılmıştır.

- Umumi Hizmet Alanlarındaki Uyarı Levhaları, Tabelalar ve Posterler
- Pandemi Dönemindeki Uyarı Levhaları, Tabelalar ve Posterler
- Yabancı Dillerin Kullanıldığı Uyarı Levhaları, Tabelalar ve Posterler
- Toplumsal Kurallardan Gelen Uyarı Levhaları, Tabelalar ve Posterler

Sonuç olarak, umumi hizmet alanlarında toplumsal imgelerin halka verdiği mesajlar ve yönlendirmeler sayesinde var olan düzenin korunması ve asayişin sürekliliğinin sağlanması hedeflenmiştir. Pandemi süreciyle ortak kamu alanlarında kullanılmaya başlanan uyarı levhaları, tabelalar ve posterlerin, giderek azalan pandemiye rağmen 2023 yılında hâlâ belirli alanlarda kullanılmaya devam edildiği gözlemlenmiştir. Sadece görsel iletişim olarak değil yazılı iletişim olarak da İngilizce dışında Çince, Korece gibi yabancı dillerin kullanıldığı tabelaların eskiye göre daha fazla çeşitli alanlarda yer aldığı tespit edilmiştir. Ancak bu türde üç yabancı dil kodunu içeren uyarı levhaları, tabelalar ve posterlerin sayısının, Japoncanın yanı sıra İngilizce ile birlikte kullanılanlara göre bir hayli az olduğu gözlemlenmiştir. Japon toplumunda toplumsal kurallar çerçevesinde şekillenen bu imgeler, çevredeki insanları rahatsız etmeme kültüründen kaynaklı olup, çok çeşitli levha, tabela ve posterlerin varlığıyla kendini göstermiştir. Japonya'nın her çağda kendine has sergilediği modernleşme örnekleri, sosyolojik açıdan toplumda birçok alanda belirmiştir. Teknolojik aletlerin gündelik yaşama etkilerinden dolayı

¹⁴ Kadın ve erkek ortak kullanımına uygun tuvalet.

kullanılmaya başlanan yeni uyarı levhaları, tabelalar ve posterlerin bu kategorinin en ilgi çekici öğeleri olduğu düşünülmektedir. Yine zamanla çağın gerekliliklerine göre bu görseller değişime uğramış ve modernlik kazanmıştır. Ayrıca zamanla bu unsurların artarak devam edeceği de düşünülmektedir. Standartların dışına çıkan 25. ve 26. görselden de anlaşıldığı üzere Japonya'nın yeniliklere oldukça açık bir toplum olduğu söylenebilir.

Kaynakça

- Barthes, R. (2013). *Göstergeler İmparatorluğu. Çeviri Tahsin Yücel*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Çağlar, B. (2012). Bir İletişim Biçimi Olarak Göstergebilim. *EUL Journal of Social Sciences (II I : II) LAÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, s.22-34.
- Kahraman, C. (2016). Japonca Kōgengaku (Modernolojio): Tabela yazılarına zaman, kültür ve dil ekseninden bakışı ve ders malzemesi olarak kullanımı. Özbek, A, Özşen, T, Kawamoto, K (Ed.), *Japon Dili ve Kültürü Eğitimi Araştırmalarına Yeni Yaklaşımlar JDI Serisi II*, s.181-207. Çanakkale: Paradigma Akademi.
- Köktürk, Ş ve Eyri S. (2013). Dilbilim ve Göstergebilim: Ferdinand de Saussure ve Göstergebilimi Anlamak. *Sakarya: SAÜ Fen-Edebiyat Dergisi (2013-II)*.
- Özcan, E. (2007). Göstergebilimsel Açıdan Reklam Dilinin Tüketim Toplumuna Etkileri. (*Yayımlanmamış, Yüksek Lisans Tezi*). Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Grafik Bölümü.
- Rifat, M. (2014). *Göstergebilimin ABC'si. 4. Baskı*. İstanbul: Say Yayınları.

İnternet Kaynakları

- <https://smahospital.jp/column/recommend/knowledge/101681/> (Erişim Tarihi: 23.03.2024)
- <https://tureng.com/tr/turkce-ingilizce/drone> (Erişim Tarihi: 23.03.2024)
- <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 23.03.2024)
- <https://esinesen.com/tag/japonca-transkripsiyon-sorunlari/> (Erişim Tarihi: 06.06.2024)